

Innst. 156 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Dokument 8:8 S (2010–2011)

Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Christian Tybring-Gjedde, Hans Olav Syversen og Abid Q. Raja om å forbedre ordningene for privat pensjonssparing og boligsparing for ungdom

Til Stortinget

1. Sammendrag

I Dokument 8:8 S (2010–2011) ble følgende forslag fremmet 6. oktober 2010:

«I

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til en forbedret ordning for individuell pensjonssparing med årlig fradrag i alminnelig inntekt for årlige innbetalinger (inkludert kostnader) på inntil 40 000 kroner, samtidig som det innføres en symmetrisk beskatning av fradragene for innbetaling til, og utbetalingene fra ordningen.

II

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om forbedringer i ordningen med boligsparing for ungdom (BSU). Forbedringene må innbefatte en økning av det årlige sparebeløpet og taket for ordningen. I tillegg bes det om en vurdering av å øke fradraget fra 20 pst. til 28 pst. og heving av aldersgrensen fra 34 år.»

Det vises til dokumentet for bakgrunn og begrunnelse for representantforslaget.

2. Komiteens merknader

2.1 Innledende merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Thomas Breen, Gunvor Eldegard, Irene Johansen, Gerd Janne Kristoffersen, lederen Torgeir Micaelsen, Torfinn Opheim og Dag Ole Teigen, fra Fremskrittspartiet, Ulf Leirstein, Jørund Rytman, Kenneth Svendsen og Christian Tybring-Gjedde, fra Høyre, Gunnar Gundersen, Arve Kambe og Jan Tore Sanner, fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Kristelig Folkeparti, Hans Olav Syversen, og fra Venstre, Borghild Tenden, viser til at finansministeren har avgitt uttalelse om forslaget i brev av 5. november 2010 til finanskomiteen. Brevet følger som vedlegg til denne innstillingen.

Komiteen mener det er positivt at en sparer penger på ulike måter med tanke på å ha en god økonomi som pensjonist. Det er også svært positivt at unge sparer penger til egen bolig. Komiteen viser til at IPA – individuell pensjonsavtale, ble gjeninnført som spareform i 2008 etter pensjonsforliket i Stortinget, og at BSU ble styrket ved at det totale sparebeløpet ble hevet fra 100 000 kroner til 150 000 kroner i forrige stortingsperiode.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til brevet fra finansministeren 5. november 2010 der han gir uttrykk for at det er gode prinsipielle argumenter mot å skattefavisere bestemte spareformer: Empirisk og teoretisk forskning viser at slik skattefavisering i

svært liten grad påvirker den samlede private sparingen, men først og fremst påvirker sammensetningen av allerede eksisterende sparing. Dersom målet er å øke den private sparingen, er ytterligere skattefavorisering av bestemte spareordninger som IPS eller BSU derfor neppe særlig virkningsfullt. Flertallet deler finansministerens vurdering.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre stiller seg uforstående til at den næringsnøytrale argumentasjonen til regjeringspartiene dras så langt at man ikke ser behovet for skattestimulering av visse spareformer. Disse medlemmer er uenig med departementet i at skattestimulering av de målrettede gruppene i forslagene i liten grad påvirker den samlede sparing, og mener at målrettet sparestimulering mot ungdom og mot pensjonssparing øker den samlede sparing.

2.2 Privat pensjonssparing

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil peke på den betydning folketrygden og obligatorisk tjenestepensjon har for de med lavest inntekt for nettopp å trygge pensjonisttiden økonomisk. Flertallet viser til at muligheten folk har til å spare ut over det som settes av i de kollektive ordningene varierer, men de med høyest inntekt har de største mulighetene. Etter flertallets syn vil en ytterligere skattestimulans ved sparing i IPS derfor ikke komme de med de laveste inntektene til gode.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at ordningen med individuell pensjonssparing under den sittende regjering er redusert til et årlig sparebeløp på 15 000 kroner. Disse medlemmer vil reversere innstrammingerne og øke beløpet tilbake til minimumsnivået som gjaldt tidligere på 40 000 kroner. Det er viktig å stimulere privat sparing til egen pensjon ved siden av folketrygdens ordninger og pensjoner i arbeidsforhold. Disse medlemmer viser i så måte til en rekke medieoppslag den senere tid som viser til uklarhet knyttet til fremtidens pensjonsutbetalinger. Til Dagbladet 14. november i år uttalte for eksempel stortingsrepresentant Steinar Gullvåg fra Arbeiderpartiet at den nye pensjonsreformen er blitt for vanskelig, og at han vil ha opprydning og ta saken opp i Stortinget. Gullvåg misliker at så mye skjønn og regeltolkning er overlatt til byråkratene. «Vi er simpelthen nødt til å stole på dem fordi systemet er blitt så komplisert,» hevder Gullvåg.

Disse medlemmer vil peke på at en økning av grensene for privat sparing både vil være ubyråkratisk og samtidig en sikkerhetsventil i forhold til de bekymringene Gullvåg framfører.

Disse medlemmer viser videre til disse partienes alternative statsbudsjett for 2011 hhv. Innst. 3 S (2010–2011) og Innst. 4 L (2010–2011) hvor disse partier foreslo å øke grensen for årlige innbetalinger med skattefradrag i ordningen for individuell pensjonssparing til 40 000 kroner.

Disse medlemmer viser til slutt til begrunnelsen i representantforslaget og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til en forbedret ordning for individuell pensjonssparing med årlig fradrag i alminnelig inntekt for årlige innbetalinger (inkludert kostnader) på inntil 40 000 kroner, samtidig som det innføres en symmetrisk beskatning av fradragene for innbetaling til, og utbetalingene fra ordningen.»

2.3 Boligsparing for ungdom

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil peke på muligheten ungdom har til å spare til egen bolig via BSU-ordningen. Denne ordningen er først og fremst et virkemiddel for å få ungdom til å legge til side egenkapital med tanke på kjøp av egen bolig. Flertallet er tilfreds med at «taket» ble hevet fra 100 000 kroner til 150 000 kroner i forrige periode og mener ordningen er god for ungdom som tjener nok penger til å kunne legge tilside noe til boligkjøp.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener at ungdom etter Finanstilsynets rundskriv 3. mars 2010 «om retningslinjer for forsvarlig utlånspraksis for lån til boligformål», møter helt nye og tøffere krav til egenkapital ved finansiering av bolig. Bolig er viktig for nordmenn. Disse medlemmer er enige i Finanstilsynets retningslinjer og mener at BSU-ordningen er en viktig stimulans til alle ungdommer for å kunne nå egenkapitalkravene; ordningens begrensninger må endres slik at de er i samsvar med de krav ungdommen møter. Disse medlemmer viser for øvrig til sine forslag i Innst. 4 L (2010–2011).

Disse medlemmer viser til slutt til begrunnelsen i representantforslaget og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om forbedringer i ordningen med boligsparing for ungdom (BSU). Forbedringene må innbefatte en økning

av det årlige sparebeløpet og taket for ordningen. I tillegg bes det om en vurdering av å øke fradraget fra 20 pst. til 28 pst. og heving av aldersgrensen fra 34 år.»

2.4 Avsluttende merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, har for øvrig ingen flere merknader og tilrår at representantforslaget vedlegges protokollen.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til en forbedret ordning for individuell pensjonssparing med årlig fradrag i alminnelig inntekt for årlige innbetalinger (inkludert kostnader) på inntil 40 000 kroner, samtidig som det innføres en symmetrisk beskat-

ning av fradragene for innbetaling til, og utbetalingene fra ordningen.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om forbedringer i ordningen med boligsparing for ungdom (BSU). Forbedringene må innbefatte en økning av det årlige sparebeløpet og taket for ordningen. I tillegg bes det om en vurdering av å øke fradraget fra 20 pst. til 28 pst. og heving av aldersgrensen fra 34 år.

4. Komiteens tilråding

Komiteen viser til representantforslaget og til merknadene og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:8 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Christian Tybring-Gjedde, Hans Olav Syversen og Abid Q. Raja om å forbedre ordningene for privat pensjonssparing og boligsparing for ungdom – vedlegges protokollen.

Oslo, i finanskomiteen, den 9. desember 2010

Torgeir Micaelsen

leder

Gerd Janne Kristoffersen

ordfører

Vedlegg

Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til finanskomiteen, datert 5. november 2010

Dokument 8:8 S (2010-2011) fra representantene Sanner, Tybring-Gjedde, Syversen og Raja om å forbedre ordningene for privat pensjonssparing og boligsparing for ungdom

Jeg viser til representantforslag om gunstigere skattefavourisering av enkelte spareprodukter oversendt fra finanskomiteen til uttalelse. Forslaget gjelder gjeldende skattefavouriseringsordninger IPS, jf. lov om individuell pensjonsordning, og boligsparing for ungdom (BSU), jf. skatteloven § 16-10.

Det er gode prinsipielle argumenter mot å skattefavourisere bestemte spareformer. Empirisk og teoretisk forskning viser at slik skattefavourisering i svært liten grad påvirker den samlede private sparingen, men først og fremst påvirker sammensetningen av allerede eksisterende sparing. Dersom målet er å øke den private sparingen, er ytterligere skattefavourisering av bestemte spareordninger som IPS eller BSU derfor neppe særlig virkningsfullt.

Det er mange forhold som bestemmer nivået på sparingen. I Norge foretas en stor del av sparingen gjennom opparbeiding av rettigheter i folketrygden og gjennom tjenstepensjoner. Dette sikrer at alle vil ha en minsteinntekt som pensjonist. Behovet for sparing ut over dette vil variere betydelig, både mellom husholdninger og over livsløpet, og bør være overlatt til den enkelte å vurdere.

Som tiltak for langsiktig pensjonssparing, ikke minst for lavinntektsgrupper, er obligatorisk tjenstepensjon og folketrygden et mer treffsikkert virkemiddel enn ytterligere skattestimulering av IPS. Erfaringen med den tidligere IPA-ordningen var at det først og fremst var personer med høy inntekt og formue som sparte mye i slike ordninger. I 2003 (justert til 2006-kroner) viste tallene at kun 0,8 pst. av personer med en samlet bruttoinntekt under 250 000 kroner benyttet seg av IPA. Tilsvarende tall var 3,5 pst. for de med en bruttoinntekt mellom 250 000 kroner og 400 000 kroner, og 7,5 pst. for de med bruttoinntekt over 400 000 kroner. Av de vel 28 000 personene som betalte inn en premie på mellom 15 000 kroner og 40 000 kroner i IPA i 2003, var det hele 70 pst. som hadde en bruttoinntekt over 400 000 kroner. Beregninger departementet gjorde ifm. avviklingen

av IPA i 2006 viste videre at om lag 60 pst. av skatte-skjerpelsen tilfalt de 20 pst. av befolkningen med høyest bruttoinntekt. Kun 4 pst. tilfalt de 30 pst. med lavest bruttoinntekt. Det er derfor ingen tvil om at fordelingseffektene av å gjøre IPS mer gunstig er dårlige.

BSU er først og fremst et virkemiddel for å kanalisere eksisterende sparing til opprettelse av egenkapital for kjøp av egen bolig, ikke et virkemiddel for å øke samlet sparing. Tross de sterke økonomiske incentivene som ligger i BSU, var det kun om lag 22 pst. av dem mellom 17 og 34 år som hadde inntekt, som benyttet seg av ordningen i 2006. Dette har sammenheng med at mange i aktuell alder har lav inntekt. For mange vil inntekten være så lav at den ikke er skattlagt, og disse kan dermed ikke dra skattemessig nytte av ordningen. For mange med noe høyere inntekt vil umiddelbare forbruksbehov være så store at sparing ikke fremstår som et reelt alternativ, selv om avkastningen er høy. For en del av de unge kan forklaringen være at de ikke har planer om å investere i bolig og/eller at de allerede har gjort det. Selvangivelsesstatistikken viser at det er en større andel personer med høyere bruttoinntekt og nettoformue enn med lavere inntekt og formue som sparer i BSU. 29 pst. av personer i alderen 17-34 år med inntekt mellom 400 000 og 600 000 kroner hadde skattefradrag for BSU-sparing i 2006. Tilsvarende tall for gruppen med inntekter mellom 100 000 og 150 000 kroner var 24 pst., mens kun 4 pst. av gruppen med inntekter mellom 0 og 50 000 kroner hadde skattefradrag for BSU. I 2006 måtte en ha inntekt på 41 600 kroner for å kunne utnytte skattefradraget maksimalt gjennom fradrag i beregnet trygdeavgift. Skattefradraget er videre høyere for dem med høyere inntekt enn for dem med lavere inntekt. Gjennomsnittlig skattefradrag for BSU-sparere med innskudd i 2006 var 1 200 kroner blant dem med innrapportert inntekt under 50 000 kroner. Tilsvarende tall for dem med inntekt mellom 300 000 og 400 000 kroner var 2 100 kroner, mens tallet for sparerne med inntekt over 800 000 kroner var 2 700 kroner.